

BIBLIOTEKA - MIEJSCE DLA KAŻDEGO

PAŹDZIERNIK
2022

*wykłady konferencyjne z okazji
Miesiąca Bibliotek Szkolnych*

Idea edukacji włączającej opiera się na społecznym modelu niepełnosprawności, w myśl którego to nie dziecko należy zmieniać i przystosowywać do systemu szkolnego, lecz odwrotnie – szkoła i system nauczania musi się zmienić tak, by sprostać potrzebom wszystkich dzieci – i sprawnych i niepełnosprawnych. Podstawową zasadą włączania jest elastyczność – tzn. uznanie, że dzieci mogą uczyć się w różnym tempie, a nauczyciele powinni umieć wspierać ich naukę w sposób dostosowany do ich zróżnicowanych potrzeb, uzdolnień i tempa rozwoju.

[więcej](#)

Z okazji Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych w październiku 2022 roku w DBP we Wrocławiu odbył się cykl wykładów, których tematem wiodącym była idea biblioteki włączającej. Przedstawiono działania bibliotek, które były odpowiedzią na pytania: W jaki sposób radzą sobie z tym wyzwaniem biblioteki? Co mogą zrobić bibliotekarze w nietypowych sytuacjach? Jakie podjąć działania związane ze znoszeniem różnych barier: społecznych, ekonomicznych i prawnych wśród użytkowników bibliotek.

WYKŁADY:

- Nowe oblicze edukacji – edukacja włączająca, jako szansa dla uczniów o specjalnych potrzebach integracyjnych i rozwojowych – dr Beata Bryś
- Biblioteka w świecie różnorodności – Ariadna Wardzińska
- Biblioteka szkolna w rzeczywistości wielojęzycznej - kłopot czy wartość dodana? – Adela Ewa Skibińska
- Wprowadzenie do dostępnych multimediiów – Marta Żączkiewicz
- Stymulacyjna i korekcyjna funkcja biblioterapii w pracy z dziećmi ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi – dr Urszula Tobolska
- Biblioteka przyjazna niepełnosprawnemu czytelnikowi – Edyta Kilian

Podczas wykładów konferencyjnych zwrócono uwagę na różnorodne aspekty pracy bibliotek w kontekście działań na rzecz użytkowników i ich potrzeb.

Nowe oblicze edukacji

Edukacja włączająca - jako szansa dla uczniów o specjalnych potrzebach integracyjnych i rozwojowych

DR BEATA BRYŚ

nauczyciel dyplomowany historii i języka polskiego, certyfikowany trener II stopnia w Ośrodku Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych

Prelegentka przedstawiła cele i idee EW, podkreśliła jak ważne są zmiany w oświacie na rzecz wsparcia wszystkich uczniów w procesie uczenia się, podkreśliła rolę nauczycieli, w tym także nauczycieli bibliotekarzy. Omówiła ważne elementy edukacji włączającej, specjalne potrzeby edukacyjne, akty prawne na rzecz inkluzji. Uczestnicy poznali także zaprezentowane i poparte przykładami korzyści, jakie mają z edukacji włączającej uczniowie pełnosprawni. Najważniejsze z nich:

- uczą się akceptacji osób z niepełnosprawnością jako kolegów, towarzyszy zabawy itd.
- stają się osobami tolerancyjnymi i empatycznymi
- wyrastają na bardziej otwartych dorosłych ludzi, bo w ramach edukacji włączającej materiał przekazuje się w bardziej przystępnej formie i tworzy się bardziej przyjazne środowisko nauki.

W drugiej części spotkania dr Beata Bryś omówiła działania bibliotek związane z edukacją włączającą. Zwróciła uwagę na:

- działania związane są ze znoszeniem barier społecznych, ekonomicznych i prawnych wśród uczniów np. przystosowanie budynku (podjazd, winda, szerokie korytarze),
- organizację pracy (samodzielny dostęp do księgozbioru, odpowiednio przygotowane miejsca pracy),
- przygotowany sprzęt komputerowy (możliwość powiększania tekstu czy obrazu, udźwiękwiający program komputerowy),
- zasoby dla użytkowników (audiobooki, filmy na płytach z audiodeskrypcją, kontrast na stronie internetowej katalogów, zmiana wielkości czcionki).

Prowadząca zaprezentowała konieczne działania w bibliotece szkolnej:

- oswojenie dziecka ze szkolną biblioteką, aby czuło się bezpiecznie, komfortowo: aby wypożyczało książki proponowane przez nauczyciela bibliotekarza, a także wg preferencji czytelniczych dziecka,
- udział we wszystkich działaniach bibliotecznych, którymi uczestniczy dana klasa,
- zapraszanie dzieci do biblioteki w czasie przerw i lekcji, proponowanie odpowiedniej literatury i rozpoznawanie preferencji czytelniczych dziecka,
- prowadzenie zajęć bibliotecznych dla całej klasy.

Podsumowując wykład prelegentka przedstawiła propozycje ułatwiające komunikację i pracę podczas edukacji włączającej. A na pożegnanie zaprosiła uczestników do obejrzenia filmu o pewnym języku:

<https://youtu.be/slEi9jzwJIM>

Różnorodność

Biblioteka w świecie różnorodności

ARIADNA WARDZIŃSKA

nauczycielka bibliotekarka
DBP we Wrocławiu

Biblioteka jest miejscem spotkania człowieka z książką, ale także bibliotekarza z czytelnikami. Wyzwaniem dla polskich szkół w 2022 r. są zmiany klimatyczne, społeczne, kulturalne, które w przestrzeni bibliotecznej odbijają się na półkach oraz na twarzach czytających. To daje ogrom możliwości, które mogą stać się motorem zmian w urozmaiceniu zajęć oraz swojego warsztatu nauczyciela-bibliotekarza. Każdy czytelnik ma inną historię, inne możliwości, inne ograniczenia. Rozpoznanie ich, próba znalezienia odpowiedniej formy kontaktu (werbalnego i niewerbalnego), pomoże czytelnikowi i uczniowi w adaptacji ze środowiskiem szkolnym. W przyszłości zaś zaowocuje pozytywnym obrazem książki, biblioteki i pozwoli na zwiększenie czytelnictwa.

Podczas webinaru prelegentka omówiła rolę i oczekiwane zachowania bibliotekarza w różnych sytuacjach, takich jak np. pomoc przy wypożyczeniu książek, szukaniu informacji czy pracy własnej użytkownika. Niezależnie od niepełnosprawności czytelnika, zawsze ze strony bibliotekarza potrzebny jest uśmiech, życzliwość, mówienie prostymi zdaniami, odrobina cierpliwości i wyrozumiałości, obserwacja otoczenia, bez stereotypów i oceniania. W ostatniej części wykładu Ariadna Wardzińska omówiła zagadnienie komfortu psychicznego w pracy i przedstawiła różne sposoby radzenia sobie z dyskomfortem, który często odczuwamy. Zadbajmy o siebie stosując techniki relaksacyjne np. skupienie na oddechu, słuchanie muzyki relaksacyjnej, liczenie do 10, podziwianie natury. Oddajmy się także artystycznym działaniom takim jak: teatr, komedia, taniec, śpiew, poezja, literatura, rysunek, malarstwo czy rękodzieło. Ważna jest dbałość o ciało: picie wody, jedzenie owoców i warzyw, zażywanie kąpeli słonecznych, aktywność fizyczna i kontakt z naturą. Ale zadbajmy też o uczniów i czytelników zachęcając do dbałości o ciało, artystycznych działań oraz stosowania technik relaksacyjnych.

Migracje

Biblioteka szkolna w rzeczywistości wielojęzycznej - kłopot czy wartość dodana?

ADELA EWA STAWIŃSKA

nauczycielka bibliotekarka w Szkole Podstawowej nr 9 we Wrocławiu

Prelegentka omówiła wybrane działania biblioteki szkolnej sytuacji, w jakiej znaleźli się uczniowie, nauczyciele i rodzice: „W ostatnim czasie przybywa do nas dużo nowych uczniów. Wiemy, że nie są to łatwe sprawy dla tych, którzy musieli opuścić swój dom rodzinny, swoich przyjaciół, często także bliskich. Stawiamy sobie pytania, co możemy jako szkoła, nauczyciele zrobić, by przeciwdziałać osamotnieniu, opuszczeniu i traumie tych, którzy przestali się czuć bezpiecznie w swoim kraju?

Postawione pytania:

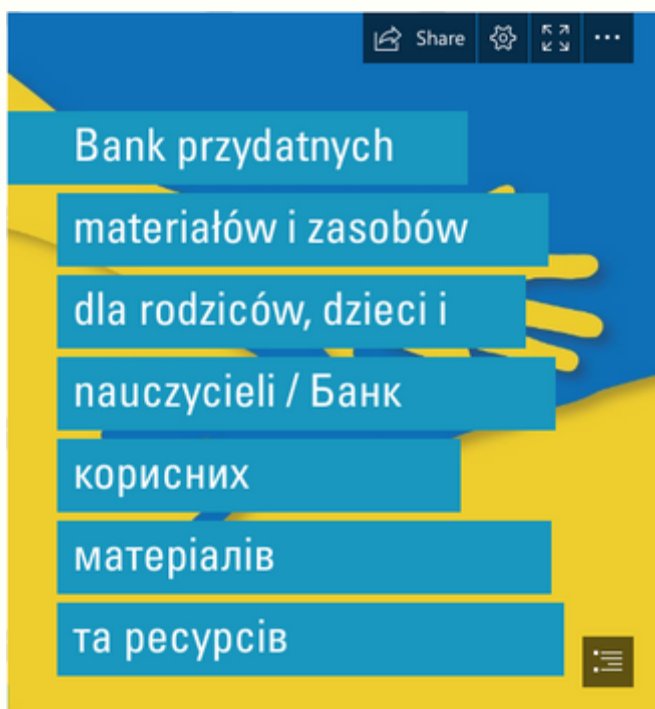
- Jak pomagać wchodzić w realia codziennego życia tym, którzy musieli migrować?
 - Jak odnaleźć się nam, nauczycielom wobec nowej rzeczywistości jakim jest uczeń nie znający języka polskiego?
 - Jak funkcjonować wobec zwiększających się klas, gdzie czasami jedna trzecia lub więcej to osoby cudzoziemskie?
 - Czy tylko narzekać czy odpowiedzieć konstruktywnym działaniem?
-

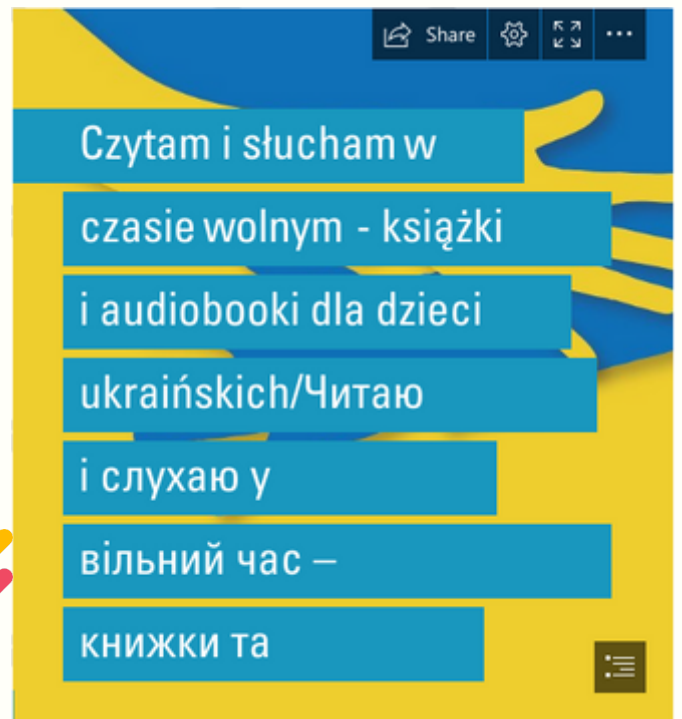
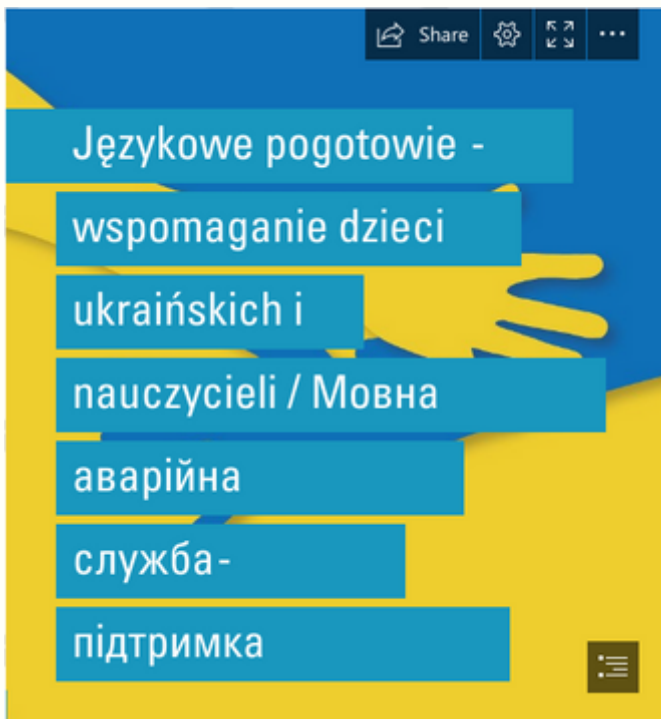
Prowadząca opowiedziała o podejmowanych w szkole działaniach takich jak: wydawanie podręczników do wstępnej nauki pisania i czytania języka polskiego, przygotowanie propozycji książeczek do nauki czytania, pomoc przy lekcjach, obserwacja – wysłuchanie – reagowanie czy przygotowanie dokumentacji bibliotecznej w różnych językach. Ponadto w bibliotece zorganizowano projekt adresowany do całej społeczności szkolnej pn. „Teraz tu jest nasz dom”. Główne cele to: integracja klasy z dziećmi przybyłymi z innych stron świata, rozwijanie kreatywnych działań mających na celu wspieranie nowych uczniów i kształtowanie empatii i otwartości wobec innych. W ramach projektu zaproponowano:

- Przeprowadzenie przez nauczycieli lekcji wychowawczych na temat obecnej sytuacji i sposobów integracji z nowoprzybyłymi uczniami
- Udział klas w konkursie „Moja klasa Twoją klasą” – zadania do wykonania: przedstawić na plakatach formy działań integrujących dzieci przybyte w ostatnim czasie oraz propozycje inicjatyw jakimi można je wesprzeć, a także utworzyć szablony z wyrazami, zwrotami polsko-rosyjskimi lub polsko-ukraińskimi, które mogą być przydatne w życiu codziennym.
- Zajęcia czytelnicze dla różnych klas na podstawie książki „Teraz tu jest nasz dom” Barbary Gawryluk: zapoznanie z treścią i dyskusja
- Spotkanie z pisarką ukraińską Lesią Varonyną, która pisze literaturę dla dzieci - pani Voronyna napisała wiele książek dla dzieci, ale także przetłumaczyła choćby Bajki robotów Stanisława Lema z języka polskiego na ukraiński. Na zajęciach opowiadała o swoich książkach, skąd czerpała i czerpie pomysły na napisanie fabuły i co sprawiło, że została pisarką.

Ponadto do biblioteki szkolnej zakupiono książki w języku ukraińskim i ukraińsko-polskim także ze środków Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz dzieci UNICEF. Zorganizowano także konkursy, w którym swobodnie brały udział dzieci polskie jak i ukraińskie: np. konkurs literacki na napisanie wiersza pt. Moja Ojczyzna.

Nasze poradniki online

Multimedia

Wprowadzenie do dostępnych multimediiów: audiodeskrypcja, deskrypcja, audiodeskrypcja rozszerzona, napisy dla niesłyszących, transkrypcja

MARTA ŻACZKIEWICZ

audiodeskrytorka i redaktorka napisów dla niesłyszących, fundatorka Fundacji Otwieramy Kulturę i Sztukę

Tematyka poruszona w wystąpieniu to dostępne multimedia oraz wskazówki jak dobrać odpowiednią technikę do potrzeb różnych odbiorców. W trakcie wykładu, poza wprowadzeniem do dostępności i objaśnieniem definicji, prelegentka przedstawiła przykłady praktyk i wskazówki, gdzie szukać dobrych materiałów źródłowych.

W pierwszej części spotkania uczestnicy dowiedzieli się o sposobach dostosowania multimediiów dla osób Głuchych i niesłyszących. W tym przypadku należy użyć transkrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczenie na język migowy.

Wytyczne tworzenia napisów – zapis:

- maksymalnie dwa wersy,
- wers: 36-38 znaków,
- napisy na dole ekranu lub powyżej, jeśli na ekranie pojawią się inne teksty,
- tekst powinien być wycentrowany.

Wytyczne tworzenia napisów – podział tekstu:

- dzieląc tekst na poszczególne wersy i napisy, należy uwzględniać całości znaczeniowe i składniowe,
- jeśli to możliwe, górny wiersz powinien być krótszy.

Tłumaczenie na język migowy:

- filmy – przygotuj także w wersji z napisami lub tłumaczeniem na polski język migowy,
- tłumacz języka migowego – przygotuj krótki vlog w polskim języku migowym przybliżający tematykę spotkania.

Następnie Marta Żaczekiewicz omówiła dostosowanie multimedialnych dla osób niewidomych i niesłyszących i do każdego działania podała przykłady:

- deskrypcja – tworzenie scenariusza zawierającego opis historii przedstawionej na filmie (dialogi i opis akcji, a także opisy tła/drugiego planu, będące częścią historii),
- audiodeskrypcja – technika polegająca na werbalnym opisie treści wizualnych, niedostępnych dla osób niewidomych: opisujemy gdzie, kiedy, kto i co (opis akcji),
- audiodeskrypcja rozszerzona - dodawana do materiału wideo, poprzez zatrzymanie odtwarzacza (pauza), by uzyskać odpowiedni czas na wstawienie audiodeskrypcji.

Podsumowując wystąpienie prowadząca poleciła uczestnikom artykuł Moniki Szczygielskiej pt. Dostępność cyfrowa oraz dostępność wydarzeń online.

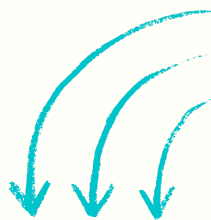

Biblioterapia

Stymulacyjna i korekcyjna funkcja biblioterapii w pracy z dziećmi ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi

DR URSZULA TOBOLSKA

nauczycielka bibliotekarka DBP we Wrocławiu

Prowadząca zaprezentowała uczestnikom różne sposoby wykorzystania tekstów literackich w pracy z uczniami w młodszym wieku szkolnym ze spektrum autyzmu, uczniami niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi oraz mającymi kłopoty emocjonalne. Prelegentka pokazała jak ważny jest dobór tekstów dla uczniów ze SPE, którego celem jest poznawanie wartości, stwarzanie możliwości odkryć poznawczych czy stwarzanie dziecku sytuacji sukcesu, poczucia osiągnięć.

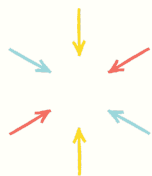
Właściwy dobór tekstów to także inspiracja do przeprowadzenia ćwiczeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu oraz rozwijanie twórczej ekspresji słownej, plastycznej i ruchowej.

W drugiej części wykładu uczestnicy poznali przykłady literatury przedmiotu i podmiotu ukierunkowanych na wspomaganie ucznia ze spektrum autyzmu, zespołem Aspergera oraz pracę z dziećmi przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi. Na zakończenie Urszula Tobolska przedstawiła etapy postępowania biblioterapeutycznego. Propozycje książek do działań biblioterapeutycznych:

Niepełnosprawny czytelnik

Biblioteka przyjazna niepełnosprawnemu czytelnikowi

EDYTA KILIAN

nauczycielka bibliotekarka
w DBP we Wrocławiu

Prelegentka przedstawiła współczesne wyzwania dla bibliotek: bariery architektoniczne, wykluczenie cyfrowe osób niepełnosprawnych - dostosowanie stron internetowych dla potrzeb niepełnosprawnych oraz działania różnych bibliotek w kontekście różnych potrzeb użytkowników, które mogą być inspiracją dla innych.

W pierwszej części uczestnikom zostały przedstawione zagadnienia związane z dostępnością w bibliotekach: wykluczenie społeczne, czytelnicze i informacyjne osób niepełnosprawnych.

Informacje o sytuacji prawnej niepełnosprawnych czytelników w Polsce, o tym jak przygotować deklarację dostępności w bibliotece, jakie są wytyczne dotyczące dostępności stron internetowych, a także przykłady usług bibliotecznych dedykowanych osobom niepełnosprawnym i z dysfunkcjami prowadząca zaprezentowała w poradniku online pn. Dostępność w bibliotekach

Drugą część spotkania prelegentka poświęciła różnym projektom i rozwiązaniom w bibliotekach, które ułatwiają dostęp do zasobów osobom niepełnosprawnym.

